

Список використаних джерел

1. Нова українська школа: посібник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

ВПЛИВ ТЮРЕМНОЇ ІЄРАРХІЇ ВСЕРЕДИНИ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ УСТАНОВИ У КОНТЕКСТІ ПРОТИПРАВНИХ ВІДНОСИН УВ'ЯЗНЕНИХ ТА ПРАЦІВНИКІВ

Солоненко І., Мойсєєв М. В.

Одним з негативних аспектів Державної кримінально-виконавчої служби України, який стосується одразу декількох проблем – це тюремна ієрархія, до такого висновку доходили, зокрема, члени Комітету Ради Європи [1]. Тюремна ієрархія – це неформальна система відносин між ув'язненими, яка регулює їхній статус, права та обов'язки в місцях позбавлення волі.

Самоорганізація засуджених є здоровою реакцією людей, які звикли до життя на волі, на її обмеження. Потрапивши до кримінально-виконавчої установи ув'язнені змушені дотримуватися режиму і вимог працівників. Обмеження їх волі стає основною причиною створення неформальних відносин між ув'язненими з подальшим їхнім розподіленням на групи, де вони виражають свою волю. Звичайне життя у в'язниці не сприймається засудженими, як реальне, оскільки вони звикли до життя в течії кримінальних традицій, і відбуття покарання розцінюється ними як певний етап, який необхідно пройти, набратися досвіду, і після звільнення повернутися до злочинності, але з більшою уважністю. Ув'язнені поділяються на 4 основні групи, де найбільш авторитетними є «авторитети», а найменш – «ізої».

Матеріали, які були надані заявниками до Європейського Суду, свідчили про те, що перелік дій, які можуть призвести до «пониження в статусі» включає у себе доволі значну кількість пунктів, зокрема: крадіжку в інших ув'язнених, неповернення боргу, роль «стукача», неохайний або негігієнічний зовнішній вигляд або поведінку, випадковий дотик до іншого «ізога» або його майна, а також якщо ув'язнений був засуджений за сексуальний злочин або злочин проти дітей.

Тюремна ієрархія є основою таких правопорушень як, приниження гідності інших ув'язнених та примус до праці, у зв'язку з поганим ставленням більш авторитетних ув'язнених до «принижених» і експлуатації останніх.

Після прибуття засуджених до в'язниці неформальний наглядач призначав ув'язнених з найнижчим статусом виконувати чорну роботу або надавати сексуальні послуги іншим особам, які перебувають у місці позбавлення волі. За словами заявників, якби вони відмовилися надавати призначені їм послуги, їх би піддавали жорстокому побиттю та сексуальному насильству [2, с. 116]. Неформальний наглядач – є ув'язненою особою, яка фактично є неофіційним посередником між адміністрацією установи і в'язнями.

Протиправні дії між ув'язненими могли бути як відомі персоналу, так і ні, але навіть у випадках, коли працівники були освідомленні про них, вони могли не приймати ніяких дій для запобігання цьому, замовчувати та навіть співпрацювати із засудженими. Персонал в'язниці стежив за тим, щоб у кожній бригаді була певна кількість «ізгоїв», якої було б достатньо для виконання «брудної роботи», якої уникали інші ув'язнені, вважаючи її принизливою. Тобто, де-факто, працівники кримінально-виконавчих установ не тільки знали про існуючу неформальну ієрархічну систему, але й були причетні до неї, через що будь-які скарги були неефективними і навіть небезпечними.

Спираючись на вищесказане, можна прийти до висновку, що наявність неформальної ієрархії в установах позбавлення волі, є фундаментом для тих правопорушень у Державній кримінально-виконавчій службі, які стосуються гідності і здоров'я людини, а також впливають на фізичний і ментальний стан ув'язнених, котрі піддаються насиллю з боку інших. Важливо підкреслити, що в цій системі неформальних відносин беруть участь також і співробітники Державної кримінально-виконавчої служби України.

Список використаних джерел

1. Власенко В. Рада Європи назвала проблеми місць ув'язнення в Україні – DW – 26.04.2024. dw.com. URL: <https://www.dw.com/uk/perepovnenist-i-turemna-ierarhia-rada-evropi-nazvala-problemi-misc-uvaznenna-v-ukraini/a-68922871> (дата звернення: 17.03.2025).
2. Ягунов Д. В. Неформальні в'язничні ієрархії та в'язнична субкультура як складова відносин влади у сучасних в'язницях: «S.P. v. Russia» та нові підходи європейського комітету з питань запобігання катуванням. Політичне життя. 2024. № 1. С. 113–126. URL: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.1.17> (дата звернення: 18.03.2025).